

— Χρήστο — τοῦ λέει — ἀχ! ἀφ' τὸν κάτου . . . κόσμο . . .

— Ποιὸ κάτου κόσμο Ρήνη μου; ὁ Χρήστος εἶμαι· γύπνα, δὲν στὸ εἴπα θὰ γυρίσω; Σῶφερα ἀμέτρητα φλούρια, μαργαριτάρια σῶφερα . . .

— Ἀχ μοῦπαν πᾶς ἐπέθανες . . . ή Κώσταινα μοῦ ὥρκισθη, κι' αὐτὸς ὁ πόνος μ' ἔφαγε, ἀχ σήκωσέ με Χρήστο.

— Καυδὼς τὸ χιόνι στὸ βουνὸν ἄμα τὸ δῖη ὁ ἥλιος, φεγγοβολῆ καὶ λάρπει μὰ καὶ στὸν ἴδιο τὸν καιρὸν ἀγάλι γάλι λυόνει, ἔτσι μὲ τοῦ ἥλιου τῆς τὸ φῶς ἐλαρψεῖ· ή Κυρά·Ρήνη μὰ καὶ στὸν ἴδιο τὸν καιρὸν ἐλυσε σὰν τὸ χιόνι . . .

Ἄδυνάτη ἀφ' τὰ βάσανα δὲν μπόρεσε ἡ θλιψμένη νὰ τὴν σηκώσῃ τὴν χαρά, τὸ Χρήστο πᾶς ζανάσειδε.

Ἐγνρε τὸ κεφάλι τῆς στὴν ἀγκαλιά του ἐπάνω καὶ μ' ἔνα φίλημα γλυκὸ τοῦ ἀφίσε στὸ στόμα ἀγάπη καὶ ψυχή.

* * *

Στοῦ μοναστηριοῦ τὸν πλάτανο γένεται πανηγύρι, τοῦ χωριοῦ ὃι λεβέντες μὲ τὰ χρυσοκεντημένα σελάχια καὶ τὸ ἀσημένια πιστόλια στὴν ζώσι μαζεύτηκαν ὅλοι. Παράμερα στέκουν ἡ ὕμορφες στολισμένες σὰν νὰ πηγαίνανε σὲ γάμο καὶ τοῦ χοροῦ τὴν ἄρα καρτεροῦνε· τὸ ἀγόρια ἐδῶ κ' ἐκεὶ σκορπισμένα γελοῦν καὶ τραγουδοῦνε, κ' οἱ γέροντες παρακαλοῦν, τάξουν εἰς τοὺς ἀγίους νὰ μὴν εὐροῦνε στὸ χορὸ μαλάματα οἱ λεβέντες, γιατὶ ἄλλος γυιδὸν ἀκαρτερεῖ κι' ἄλλος ἀδέλφια ἔχει κι' ἄλλος ἀνύπαντρη ἐκεὶ ώραία μοναχοκόρη.

Χίλιες ὄργιες εἰνε πλατηὸς ὁ τόπος ποῦ οἱ λεβέντες θὰ σύρουν τὸ χορὸ καὶ τὸ φουσάτο μετρημὸ δὲν ἔχει. Στοῦ ἥλιου ταῖς ἀγκῆς λαμποκοποῦνε τὸ ἄρρατα ἡ φορεσιές, τὰ μάτια κ' ἡ τόσες ὕμορφιές! Ἡ λαγκαδιές καὶ τὰ βουνὰ τριγύρω ἀντιβούζουν ἀπὸ τὰ χλιμετρίσματα ποῦ ἀφίνουν στὸν ἀγέρα τὰ στια τὰ περήφανα μὲ τὸ ἀσημένια γκέμια. Βαροῦνε τὸ ἄργανα βαροῦν, κ' οἱ χορευτάδες τρέχουν ἀπὸ ὅλες ταῖς μεριές, ἀπὸ χαρὰ τὰ πρόσωπα γλυκὰ φεγγοβολοῦνε, καὶ τὰ γλυκόφωνα ὄργανα μὲ τὰ γλυκογιορατά τους γερίζουν τὸν ἀέρα.

Πρῶτος ὁ Μήτρος τὸ χορὸ μὲ τοὺς λεβέντες στῆνει· ὡσὰν τὸ φεῖδι ἵαγλυστρᾶ, πηδᾶ σὰν τὸ ζαρκάδι, κ' ἡ συντροφιὰ τὸν ἀκλούνθη μὲ τάξι καὶ μὲ βῆμα· τὸν καμαρόνον ἡ ὕμορφες καὶ λένε, τί λεβέντης, τόνε κυττάζ' ἡ λεβέντια καὶ λέει «χαρὰ στὴ μάννα ποῦ ἐγένα τέτοιο γυιό.

Μὰ ζάφνου στοῦ πανηγύριοῦ τὴν μέσην μπαίνει ὁ Χρήστος, σὰν ἥλιος καβαλάρης, βροντοραχοῦνε τὸ ἄρματα, λαλοῦνε τὰ τσαπράζια σταῖς πλάτες του βαρειά ἀπὸ τοῦ ἀλόγου τὸ σελάγισμα.

— Στὸ πανηγύρι ὁ Χρήστος; λησμόνησε τόσο ταχεία τὴν ἀρραβωνιαστικά του;

“Ολοι παράμεριζούνε κι' ὅλα τὰ μάτια ἐπάνω του πέφτουνε σαστισμένα· στὸ ἀλόγου του τὸ πάτημα βουλάει ἡ γῆ καὶ τρέμει.

— Βάστα λεβέντη τὸ ἄλογο κ' ἐδῶ 'νε πανηγύρι, καὶ σέρνει ὁ Μήτρος τὸ χορὸ ποῦ εἰν' ἄξιο παλληκάρι.

— “Αν ἔχῃ στήθια μάρμαρο καὶ χέρια σιδερένια κι' ἀντρειωμένη ἔχῃ ψυχή, ἀς ἐλθῃ νὰ παλαιύσουμε. Ἄχτι τοῦ Μήτρου τοῦ βαστῶ καὶ ζέρει. . .”

Τὸ ἄκουσε ὁ Μήτρος, τὸ χορὸ ἀφησε καὶ στὴ μέση πετάχτηκε σὰν ἀητός.

— Εγώ 'χω στήθια μάρμαρο καὶ χέρια σιδερένια, κατέβα νὰ παλαιύσουμε.

Κι' ὁ Χρήστος ἀφ' τὸ μαῦρό του πηδᾶς καὶ ζαπεζεύει. Σὰ βράχος εἰν' ἡ πλάταις του, σὰν κάστρο ἡ κεφαλή του καὶ τὰ πλατεῖα τὰ στήθια του τοῖχος χορταριασμένος.

Μεριάζει τὸ φουσάτο καὶ τὸ ἄργανα βαροῦν, οἱ δύο λεβέντες στέκουνται ἀντίκρι σὰν τοὺς πύργους καὶ ζεσπαθόνουνε μαζί.

Σμύγουν, σταυρόνουν τὰ σπαθιά κ' ἡ λάμες ἀφ' τοὺς χτύπους σφυρίζουν καὶ σπιθοβολοῦν.

Οἱ δύο λεβέντες κατὰ γῆς στὸ αἷμα τὸν κυλιοῦνται καὶ ὁ θάνατος τὰ μάτια τους σφαλνᾶ.

Βουβαίνουνται τὰ ὄργανα, σκορπάει τὸ πανηγύρι καὶ δύο κυβούρια φκιάνουνται κοντὰ στὸ κρύο μνήμα ποῦ ἡ Κυρά·Ρήνη ἡ ὕμορφη κοιμᾶται ἀπὸ καιρό.

Μὰ ἡ λαγκαδιές καὶ τὰ βουνά ἀντιβούζουνε φριχτά.

Κρῆμα στὴ νέα τὴν ὕμορφη, κρῆμα στὰ παλληκάρια.

Ζάκυνθος. Δ. Ηλιακόπουλος.

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕΤ' ΆΛΛΗΛΩΝ.

Μυθιστόρημα ύπο Εφμάννου Χάϊβεργ.

(Συνέχεια.)

Ἐκτὸς τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος περιστατικοῦ, ἐδωκεν ἀφορμὴν εἰς δριμείας ἐπιπλήξεις καὶ μία συνάντησις τοῦ κορασίου μετά τὸ βαρόνου Βόρμστωρφ. Οὗτος συνήντα πολλάκις τὸ κοράσιον, πορευόμενον εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ περιεποιεῖτο ἀντὸ μετά πατρικῆς στοργῆς. ‘Ο ἀνὴρ οὗτος, διστὶς ὄλλως μικρότατον ἐνδιαφέροντας πρὸς τὸν ἀνθρώπουν καὶ μόνον ἐν τῷ καπηλεῖψι ἥρχετο εἰς συνάρπειαν μετ' ὄλλων, ἀφεσκόμενος ἐνταῦθα ν' ἀναπτύσσῃ ὅλην τοῦ τὴν σαιζπήρειον φιλοσοφίαν, ἥγαπησεν ἐξ ὅλης του τῆς καρδίας τὸ ζωηρὸν καὶ εὐφυές κοράσιον καὶ ἐξεδήλου τὴν ἀγάπην του ταύτην ἐν πάσῃ διδούμενῃ εὐκαιρίᾳ.

Άλλ' ἡ Κλεμεντίνα Ιούλια εἶχεν αὐστηρῶς ἀπαγορεύση εἰς τὴν Καρμελίταν πόσαν μετ' ὄλλων ἐν τῇ πόλει συνάντησιν καὶ διαιλίαν, εἰχε διατάξῃ αὐτὴν νὰ μὴ δέχεται δῶρα ἀπὸ κανέναν ἀνθρώπον, καὶ νὰ μὴ ἀπομακρύνεται ἐκ τοῦ σχολείου μετά τὸ μάθημα,

ἀλλὰ νὰ πειριένη τὴν ἄμαξαν ἥτις καὶ ἐκάστην ἡμέραν ἐστέλλετο ἐκ τοῦ Δρόννιγχωφ διὰ νὰ παραλαμβάνῃ αὐτήν. ‘Άλλ' ἡ Καρμελίτα, ἐκ τῆς παιδικῆς αὐτῆς ζωηρότητος πάρασυρθεῖσα παρέβη τὴν διαταγὴν ταύτην δύο ἡ τρεῖς φοράς καὶ ἐδέχθη τὰς φιλοφρονήσεις τοῦ Βόρμστωρφ, διστὶς ἥγαπεν αὐτὴν εἰς ἐν ζαχαροπλαστεῖον καὶ ἐφιλοδωρήσεν αὐτὴν μὲ διάφορα γλυκικάτα.

‘Άλλ' ἡ Κλεμεντίνα Ιούλια, θηρεύουσα πᾶν ὅτι ἤδηνατο νὰ τῇ δωσῃ ἀφορμὴν πρὸς ἐπιπλήξεις, ἐλαβε τὸν ἀμαξηλάτην κατὰ μέρος καὶ ἤρωθενεν ἀν ἡ μικρὰ περιέμενεν αὐτὸν πάντοτε ἐν τῷ σχολείῳ μετά τὸ μάθημα.

‘Βέβαια, κυρία κόμησσα, ἀπήντησεν ὁ ἀμαξηλάτης μὲ ἀποφασιστικὸν θρό, ἀλλ' ἀδυνατῶν νὰ κρύψῃ ἐντελῶς τὴν ἀμηχανίαν εἰς ἥν περιμήθη ἐκ τῆς ἐρωτήσεως ταύτης.

‘Επειδὴ ὄλοι οἱ ἐν τῇ ὑπερεσίᾳ τῶν κτημάτων εὐρισκόμενοι

έγνωριζεν καλώς ότι ή Καρμελίτα έπασχεν έκ της αφυσίκου ανστρότητος της μητρός αυτής, διά τούτο έκαστος έξι αυτῶν έλαβμανε τὸ μέρος της μικρᾶς καὶ τὴν ὑπερήσπιζε, κατὰ τὸ δυνατόν, ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ· οὕτω καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ καρδία τοῦ ἀμάξηλάτου φύλει δυνατώτερα ἢ ἡ συναίσθησις τοῦ καθηκοντός του.

«Φρειδερίκε Θείσεν!» έφωναζεν ἀπειλητικάς ἡ Κλεμεντίνα 'Ιουλία πρὸς τὸν γηραιό ἀμάξηλάτην, δοτις κατώκει μετὰ τῆς γυναικός του καὶ τῶν δύο τέκνων του ἐν τῷ κτίματι, «ξέβρετε ότι ἔχετες ἀπὸ τοὺς κυρίους σας καὶ ότι διὰ τὸ παραμικρὸν ψεῦδος εἰμπορεῖτε νὰ τιμωρηθῆτε μὲ τὴν ἀπώλειαν τῆς θέσεως σας. Σᾶς ἐρωτῶ λοιπὸν καὶ πάλιν, ἀν ἡ Καρμελίτα ἡκολούθησε πάντοτε ἀκριβῶς τὴν διαταγήν μου;»

«Μάλιστα — αὐτὴ — βεβαίως, κυρία κόμησσα. Μόνον ὁ κύριος Βαρώνος τὴν ἐπήρε δύο τρεῖς φορὲς μαζῆ του.»

Ο ἀμάξηλάτης ἤτοι εὐτυχῆς ότι εὑρε αὐτὴν τὴν διέξοδον, καὶ προσέλαβε τοσούτον βλακωδῶς περιχαρῆ δψιν, ως νὰ μὴ συνησθάνετο ότι εἶχεν ἀποκλινή ἀπὸ τῆς ἀλληλείας. Ἀπεράσισε δὲ καὶ νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῆς Καρμελίτας, δπως εἰδοποιήσῃ τὸν βαρώνον Βόρμαρο.

«Καλά, ἥμαδα ἀρκετά!» εἶπεν ἡ Κλεμεντίνα 'Ιουλία περατῶδα τὴν συνδιάλεξιν, καὶ ἀπειλακρύνθη ὄργιλη.

Κατὰ τὸ ἀπόγευμα ἤλιθεν δὲ τὸν Βόρμαροφ διὰ νὰ παίξῃ ζατρίκιον μετὰ τοῦ Κατίου εἰς μίαν σκιάδα τοῦ ἀνδρίου, κατὰ τὸ σύνηδον, καὶ προσέλαβε τοσούτον βλακωδῶς περιχαρῆ δψιν, ως νὰ μὴ συνησθάνετο ότι εἶχεν ἀποκλινή ἀπὸ τῆς ἀλληλείας. Ἀπεράσισε δὲ καὶ νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῆς Καρμελίτας, δπως εἰδοποιήσῃ τὸν βαρώνον Βόρμαρο.

«Οτε ἔφθασε τὴν φοράν ταύτην καὶ ἐπλησίασε μὲ τοὺς ἑκάτερας εὐγενικοὺς τρόπους του πρὸς τὴν Κλεμεντίναν 'Ιουλίαν, αὐτὴ ἔδειξε περισσότεραν φιλοφροσύνην, μὴ συρβιβαζόμενην πρὸς τὴν μέχρι τοῦδε ψυχρότητά της, καὶ ἔξελθοντα μετ' αὐτοῦ ἀμέσως εἰς τὸν πλοσίον ἀγρόν ἀρχισε νὰ τῷ λέγῃ μετὰ τὰς πρώτας εἰσαγωγικάς λέξεις:

«Σᾶς παρακαλῶ, κύριε βαρώνε, φῶν Βόρμαροφ, νὰ μὴ κρατήτε ποτὲ τὴν Καρμελίταν δταν ἔχερχεται ἐκ τοῦ σχολείου. Γνωρίζω βεβαίως νὰ ἔκτιμω τὴν εὐγένειαν καὶ φιλοφροσύνην σας καὶ πολὺ εὐχαριστῶς θέτω τὴν μικράν ὑπὸ τὴν προστασίαν σας, ἀλλ' ἐνταῦθα πρόκειται περὶ ἀριστερών τινῶν διαταγῶν μου, τὰς ὅποιας ἡ μικρά δὲν πρέπει νὰ παραβαίνῃ ποτὲ κατ' οὐδένα λόγον.»

Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Βόρμαροφ — πρὸς ἔκπληξην τῆς Κλεμεντίνας 'Ιουλίας — δὲν ἔφανη καθόλου μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ἡ συνήθης ἔκφρασις τῆς εὐτειδείας καὶ ὑποταγῆς. Ο Βόρμαροφ δὲν ὑπεκλιθή ταπεινῶς, ως ἀλλοτε, ἀλλ' ἔψαυε τὸν μύστακά του μὲ ἔκφρασιν προφανοῦς δυσαρεσκείας, καὶ ἐκίνει τὰ χεῖλα ως νὰ συνέτριβε κάτι τι μεταξύ τῶν δόδοντων. Ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὅποιον διῆγειρεν ἦταν μᾶλλον τὴν ὄργιλην τῆς Κλεμεντίνας 'Ιουλίας, ἤτοι ότι οὔτε καν ἀπεκρίθη.

«Δοιπόν θὰ ἐκπληρώσητε τὴν παρακλησίαν μου;» ἥρθησεν ἡ γυνὴ μετὰ τίνος ἀνυπομονησίας καὶ μὲ σχεδόν ἀπότομον τρόπον. Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐσύτην ἐνεργατική εἰς τὸν ἔγχωτην ὁ Κατίο.

«Τὰ παιδιά πρέπει νὰ ἔχουν ἐλευθερίαν, πρέπει νὰ κινοῦνται ἐλευθέρως. Ἀλλὰ θὰ πράξω, κυρία μου, κατὰ τὰς διαταγάς σας!» διάγνητησεν δὲ τὸν Βόρμαροφ ἀπότομως. Εἰδεν δὲν ἔπρεπε νὰ δωσῃ μίαν ἀπάντησιν, καὶ ἐπεδύει νὰ ἐκφράσῃ φανερά τὴν δυσαρέσκειάν του.

Η Κλεμεντίνα 'Ιουλία ἤσθάνθη σφρόδα προσβληθείσαν τὴν ὑπερηφάνειάν της, ἀλλὰ κατέπνιξε τὴν ἀγανάκτησί της, διότι ἀφ' ἐτέρου ἡ ἀπόκρισις τοῦ Βόρμαροφ ἐπεκύρωνε τὴν ἀνακάλυψιν, τὴν δποιαν δὲν ἐπεδύει νὰ ὀφειλῇ εἰς μόνον τὸν ἀμάξηλάτην. Τώρα εἶχεν ἐν ἀκόμη δπλον κατὰ τῆς Καρμελίτας. Ἀπεράσισε δὲ μάλιστα νὰ ἐρωτήσῃ καὶ αὐτὸν τὸ κοράσιον, βεβαία σχεδόν οὐσία ἐκ τῶν προτέρων διὰ τὸ κοράσιον θὰ ἀρνηθῇ καὶ ἐπομένως αὐτὴ θὰ ἔχῃ ἐτέραν κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ ἀπέναντι τοῦ Κατίου.

Ἀλλὰ πρὶν ἡ ὑερη τὴν κατάλληλον στιγμὴν πρὸς τοῦτο ἡ Κλεμεντίνα 'Ιουλία ἐλαβεν ἀπροσδοκήτως παρὰ τοῦ πατέρος της μιαν ἀπιστολήν, ἥτις ἀπησχόλησεν δλαν της τὰς σκέψεις. Ο πατέρος αὐτῆς τῇ ἀνήγγελλεν ἐν τῇ ἀπιστολῇ ταύτῃ, ότι ἡ ἐπαυλίς ἐπωλήθη ὑπὸ τοῦ ιδιοκτήτου καὶ διὰ αὐτὸς μετὰ τῆς Μερτσέδες ὑπὸ αναγκασθῆ νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸν Ἀμβούργον καὶ νὰ ἔλθῃ νὰ περάσῃ τὸν ὑπόλοιπον, τοῦ βίου ἐν τῇ πόλει Σ . . . , πλησίον τῆς θυγατρός του καὶ τῶν ἔγγόνων του.

Ἄφοις ἀνέγνωσεν ἐν μέρος τῆς ἀπιστολῆς ἡ Κλεμεντίνα 'Ιουλία ἔρριψεν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ἀδάφους καὶ στριζασα τὴν κεφαλήν διὰ τῆς χειρὸς ἐβυθίσθη εἰς ἀμηχάνους σκέψεις.

«Η ἐκτέλεσις τοῦ σχεδίου τούτου, τὸ δόπιον ὁ Κατίο βεβαίως θὰ ὑπερηφανεῖται ἐκ παντὸς τρόπου, ἐσήμανε συγχρόνως τὴν ἐπάνοδον τῆς ἀδελφῆς της — τῆς Μερτσέδες! «Ἐτσι λοιπόν! Κατεφθάσεν ἐπὶ τέλους νὰ εὑρη μέσον διὰ νὰ πλησίσῃ πάλιν πρὸς τὸν ἀνδρά μου!» εἶπε καθ' ἐσύτην ἡ Κλεμεντίνα 'Ιουλία, καὶ ἔδακνε τὰ χεῖλα ὑπὸ δρυγῆς. Είτα ἐνέπεσε πάλιν εἰς σκέψεις περὶ τοῦ πρακτέου. — Νὰ ἀποτρέψῃ; Αὐτὸς ἡτο ἀδύνατον. «Ἐκρούε τὸ δάπεδον ἐκ τῆς ἀνυπομονησίας, καὶ εἰς μάτην ἔζητε νὰ εὑρῃ διέξοδον ἐκ τῆς ἀμηχανίας.

«Ἐπὶ τέλους ἐλασε πάλιν τὴν ἀπιστολὴν καὶ ἔξηκολούθησε περιστέρω τὴν ἀνάγνωσιν. Καθ' ὃσον προνηρίζεται καὶ ἀνέπνευς μᾶλλον ἐλευθέρως, περὶ δὲ τὸ τέλος τῆς ἀπιστολῆς τὸ πρόσωπον τῆς ἐφαρδύνθη καὶ οἱ σφιλαρμοί της ἔλαμψαν. «Ο πάτηρ της ἔγραψεν ώς ἔζησ;

«Κατὰ τὰς τελευταῖς ἡμέρας ἀνησυχήσαμεν πολὺ διὰ τὴν ὑγειαν τῆς Μερτσέδες. Ο βῆξ ἔγεινε δεινότερος, ή δψις της εἶνε πολὺ δσχηματική καὶ αἱ δυνάμεις της καταβεβλημέναι. Τὸ πουλάκι μας, ποσούς ήτον τόσον εσθητό καὶ ζωρός, κατεβάζει δλονὲν τέλι φτερούγια του. Ἐν γένει είμαι φοβερά ἀνησυχος καὶ ἀπεφάσισα νὰ σε παρακαλέσω διὰ μίαν μεγάλην χάριν, ἀγαπητή μου Κλεμεντίνα 'Ιουλία, — ἐν ἀγνοίᾳ τῆς μητρός σου καὶ τῆς Μερτσέδες, ή όποια καὶ ἀλλοτε δπού εξέφρασα δμοίαν ιδέαν μοι παρέσχεν ισχυρὰν ἀντίστασιν, δε περβολικής βεβαίως λεπτότητος. Τὸ πράγμα ἔχει ώς ἔζης;

«Η Μερτσέδες πρέπει νὰ ταξιδεύσῃ εἰς μεσημβρινά κλίματα, ἀν θέλωμεν νὰ τὴν δισώμειν. Ο λατρὸς μᾶς συμβούλευε καὶ μᾶς συνιστᾷ θερόπως νὰ τὴν στελλαψεν εἰς νότια μέρη, καὶ μᾶλιστα διὰ πολὺν καιρόν, εἰ δυνατόν δι' ἐν τοσού. Ἀλλὰ τὰ μέσα πρὸς τοῦτο μᾶς λειπούν, καθώς γνωρίζεις πολὺ καλά.

«Θέλεις λοιπὸν νὰ δμιλήσῃς μὲ τὸν ἀνδρά σου, μήπως συγκατατεθῇς νὰ μᾶς βοηθήσῃ; Ζεύρως διὰ τοῦ Κατίου συμπαθεῖ καὶ ἔκτιμης τὴν Μερτσέδες καὶ ἔλπιζω διὰ τοῦ δεινάς περιστάσεις δὲν θὰ μᾶς ἀποποιηθῇ τοιαύτην χάριν.»

«Η Κλεμεντίνα 'Ιουλία ἔρχεται δημητρός της μεσημβρινά κλίματα, ἀν θέλωμεν νὰ τὴν δισώμειν. Ο λατρὸς μᾶς συμβούλευε καὶ μᾶς συνιστᾷ θερόπως νὰ τὴν στελλαψεν εἰς νότια μέρη, καὶ μᾶλιστα διὰ πολὺν καιρόν, εἰ δυνατόν δι' ἐν τοσού. Ἀλλὰ τὰ μέσα πρὸς τοῦτο μᾶς λειπούν, καθώς γνωρίζεις πολὺ καλά.

«Ισως δέ . . . Ισως . . . Τίς οἶδε — Βεβαίως τὸν θάνατον τῆς ἀδελφῆς της δὲν ἐπεδύει. — «Η μήπως τὸν ἐπεδύει; — Η σκέψης αὐτῆς τὴν συνετάραξε. Άλλ' αἱ σκέψεις αὐτῆς εἰχον εἰσέτι νὰ ἐκτελέσωσι μακράν πορείαν. Ἐπειδὴ ὁ Κατίο δὲν ἔφαίνετο παρέχων οὐδερίαν τοιούτων διατάξεων τῆς Καρμελίτας σχέδιον, εὐδοῦτο τοιουτορόπως τὸ ἀρχαίον σχέδιον, τοῦ νὰ παραδώσῃ τὴν Καρμελίταν ώς ὑπόπτροφον, εἰς τινὰ σχολήν. Καὶ τώρα ήδηνταντο καὶ τὰ τελευταῖα συμβάντα νὰ συντελέσωσιν οὐσιωδῶς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τούτου.

«Η δψις τῆς Κλεμεντίνας 'Ιουλίας ἔγεινε φαιδροτάτη. Απὸ πολλούς ἥδη ἡ καρδία της ἐστερείτο τοιαύτης ἀνακούφισεως. Τὰ πάντα ἥσαν ἔξαρτα ἐν Δρόννιγχαρ, δλος δ κόδμος ἥτο καλὸς δι' αὐτῆς, φθάνει μόνον δύο πρόσωπα νὰ μὴ διεσταύνουν τοὺς δρόμους της. Καὶ δμως ἐπανειλημένως ἡ γυνὴ αὐτῆς ἡσθάνθη δριμυτάτας τύχεις συνειδότος.

«Ἐφαντάζετο τὸ δσθενές κοράσιον μένον ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ μεταξύ ἔνων ἀνδράπων, ωχρόν, ισχνόν, τευλιμμένον, μὲ ψυχάρων καρδίαν ἥσιεσιν ἀνισκόμενον μεταξύ ἀδιαφόρων προσώπων. Ανελόγιζετο εἴτα τὸ ιδιόν της τέκνου, τὴν μικράν 'Ιουλίαν, καὶ ἐφαντάζετο αὐτὴν ἐν τῇ αὐτῇ θέσει. Επὶ τῇ σκέψει ταύτης ἡ καρδία της ἐπληροῦσα ἀνησυχίας καὶ μεταμελείας. «Η φωνὴ τῆς συνειδήσεως τῆς ἥτο τόσον ισχυρή, ωστε ἡ Κλεμεντίνα 'Ιουλία ἔφοβήθη ταύτην, καὶ ἡσθάνθη ἀνακούφισιν τινὰ ἀναλογισθείσα διὰ τὰ σχέδια της δὲν ἐπραγματοποιήθησαν εἰσέτι. Επὶ τέλους ἔξελθομσα εἰς τὸν κήπον ἀνέπνευσεν ἐλευθέρως καὶ προσεπάθησε νὰ ἐκδιώξῃ τὰς θλιβεράς εἰκόνας ἐκ τῆς φαντασίας αὐτῆς.

«Ο Βόρμαροφ τὴν ἡμέραν ταύτην ἔμεινεν ἐν Δρόννιγχαρ περισσότερον τοῦ συνήδους. Άφ' οὐ ἐτελείωσε τὸ παγνίδιον, κατὰ τὸ δποτον, δπως πάντοτε σχεδόν; ἐνίκα τὸν συμπατέτορά του, ἡκολούθησε τὴν πρόσκλησιν τοῦ Κατίου δπως ἐπισκεψθῇ δλα τὰ μέρη τοῦ κτήματος. Αφοῦ διέβησεν τὸ μέγαλοπρεπές ἀνδρόν καὶ ἦτο παρακείμενον μικρὸν δάσος, ωδήγησεν δ Κατίο τὸν Βόρμαροφ εἰς τὰ ἐπαύλια καὶ τέλος εἰς τὴν μεγάλην αὐλὴν τοῦ κτήματος. Ἐπεισκέφησεν τοὺς σταύλους καὶ τοὺς σιτοβολῶντας, ἀντεχαιρέτισαν τοὺς

υπρέπεταις οίτινες μετά τὴν ἔργασίαν τῆς ἡμέρας εἶχον συναδροισθῆ πρὸ τῆς αὐλαίας θύρας καὶ ἐκάθητο κατίζοντες καὶ φλυαροῦντες, εἴτα δὲ ἐπεσκέψησαν τὸν ἐπιστάτην τοῦ κτήματος καὶ τὸν ἄγροκόμον ἐν τῇ κατοικίᾳ τού·

Ἄντα τὴν αὐλὴν ἥττλοντο ἡ κεκορεσμένη ἡρεμία τῆς ἑσπέρας. Ὁ ἥλιος εἶχε δύση, ἀλλὰ τὸ θυερινόν του φῶς ἔχρυσωνεν εἰσέτην υπερθραπῶς τὰ ἀετώματα τῶν ἀποθηκῶν καὶ τὰς ἀχυροσκεπεῖς στέγας των. Ἐνῷ διέβαντο τὴν ἐμπροσθεν τῆς ἐπαύλεως πλατείαν, τὴν ἐπιμελῶς ἐστρωμένην καὶ μὲ χλωράς πρασίας κεκοσμημένην, δὲ Βόρμσταρφ ἐσταμάτησε καὶ ἐνθέσας τὸ ὑπόλοιπον τοῦ τοιγάρρου τού εἰς μεγάλην ἐκ τηπίου σιγαροθήκην, κοσμούμενην δὲ ἀναγλύφου ἀναπαυομένης νύμφης, εἶπε πρὸς τὸν Καίου·

«Summa summarum, ὁγαπητὲ ἔξαδελφε, τὸ κτήμά σου εἶνε μεγαλοπρεπέστατον! «Οστις ἐδὼ δὲν εἶνε εὐτυχίς, δὲν εἶνε ὕξιος νὰ γνωρίζῃ αὐτὴν τὴν προσεκτικὴν κυρίαν, δόπον περδικοπατεῖ μὲ τὰ τρυφερὰ καὶ μεταξῶτα ὑποδήματα της, — τὴν Εὐτυχίαν.»

Ο Καίου ἔνευσε, χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν. Ἀλλ' ὁ Βόρμσταρφ ἔξικολούθησε:

«Sapristi! Εἰς ἔνα τοιούτον κόδρον, νομίζω, θὰ εἰποροῦσσα ἀκόμη μίαν φοράν νὰ ἀπολαύσω τὰ ὑέλγητρας τῆς ὄπλεως καὶ ἀπαρνούμενος τὰς παλαιὰς συνηθείας μου νὰ ἀνακαλύψω τὴν ἀληθῆ νῆσον τῆς εὐδαιμονίας. 'Η φύσις δίδει τροφὴν δὲ δὲλτα τὰ πράγματα χαροποιεῖ, καταπραῦνει, καθιστᾶ τὸν ἄνθρωπον ἀνεκτικὸν καὶ ἐγείρει ἀγαθὰ αἰσθήματα, ἀποσοβεῖ τὰς ἀλλοκότους ιδέας καὶ τὰς ιδιοτροπίας καὶ μᾶς βοηθεῖ νὰ καταπολεμῶμεν τὰ πάθη μας.

«Ο, τι στερεῖται ὁ ἄνθρωπος, φαίνεται πάντοτε εἰς τὰ δύματά του ὡς ἥλιος ἐν τῷ οὐρανῷ» ἀπήντησεν ὁ Καίου. «Οταν δὲ τὸ ἀποκτήσῃ, περιβάλλεται πάλιν μετ' οὐ πολὺ ὑδὸν τοῦ ἀρχαίου αἰκόνος τῆς δυσαρεσκείας. 'Οχι, φίλε μου, τὰ ἔξωτερικὰ ἀγαθὰ δὲν ἀποτελοῦν ποτὲ τὴν εὐδαιμονίαν. Διὰ νὰ εἶνε εὐτυχής ὁ ἄνθρωπος, πρέπει νὰ ἔχῃ ἐν ἑαυτῷ τὸν λαμπρὸν ἀστέρα τῆς εὐφρεσκείας καὶ εὐχαριστήσεως. 'Αλλ' αὐτὸν βεβαίως εἶνε σπάνιον.»

«Σεῖς λέγετε αὐτό, ἔξαδελφε; καὶ τὸ τοιύτετε τόσον δυνατά;» ἀπήντησεν ὁ Βόρμσταρφ μὲ ιδιόρυθμον τι μειδίαμα. Σχεδὸν ἐφανετὸν χαίρων, διὰ δὲλτην ἀνεσις τοῦ βίου καὶ δὲλτα τὰ πλούτη εἶναι ἐπουσιωδὴ διὰ τὴν εὐτυχίαν.

«Ναι, ἔγω» ἀπήντησεν ὁ Καίου δλίγον τι δυσηρεστημένος. «Αλλ' ἀς ὑπάγωμεν μίαν στιγμὴν εἰς τὸ δωμάτιον μου. 'Ισως ἐπιδυρεῖτε νὰ καπνίσετε μίαν καπνοσόριγγα πρὸ τοῦ δείτνου.»

Ἐνῷ ἔκάθητο ἀπέναντι ἀλλήλων καπνίζοντες, δὲ μὲν Καίου

κατὰ τὴν συνήθειάν του ἔχων τὸ ἐν σκέλος ἐπὶ τοῦ ἑτέρου, δὲ δὲ Βόρμσταρφ μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ ἀπέναντι τοῦ ἔξαδέλφου καὶ προστάτου του, διέκοψεν δὲ Βόρμσταρφ τὴν σιγὴν εἰπών:

«Μή σᾶς κακοφανῆ ἔξαδελφε, δὲν σήμερον λάβω τὴν τόλμην νὰ θίξω ἐν δυσάρεστον ζήτημα. Καὶ διὰ νὰ μὴ πολυλογῶ, αὐτὸν μοῦ κατασχέτουν καὶ τὸ τελευταῖο μου καναρίνι, δὲν μπορέσω νὰ εἴρω διαικόσια τάλληρα. Θέλετε νὰ μὲ βοηθήσετε ἀκόμη αὐτὴν τὴν φοράν;»

«Ἐνόμιζα, Βόρμσταρφ, διτε εἰχετε τακτοποιήση ἥδη τὰ πράγματά σας καὶ διτε δὲν χρεωστεῖτε πλέον τίποτε. Πρὸ τριῶν μηνῶν ὅπου σᾶς ἔδωκα τὸ αὐτὸν ποσόν, μὲ διεβεβαιώσατε διτε αὐτὴν ἥτο την τελευταῖα φορά — τὸ ὑπόλοιπον ἀρχαιοτέρων χρεῶν.»

«Ορθότατα» ἀπήντησεν ὁ Βόρμσταρφ καὶ δψαύσε τὸν μακρόν του μαδρὸν μύστακα. «'Αλλ' ἀναγκάζομεν ν' ἀναφωνήσω μετὰ τοῦ ποιητοῦ: μαλακῶς πλησίον ἀλλήλων κατοικοῦσιν αἱ ιδέαι, ἀλλὰ σοληνῶς συγκρούονται πρὸς ἀλλήλα τὰ πράγματα ἐν τῷ χώρῳ. 'Ηλιπτα· καὶ ἐνόμιζα, διτε γηραιός τις ἀκόρεστος χρεώστης μου ἀπεκοιμήθη καὶ παρήτητο πάσαν ιδέαν προσβολῆς τῶν ἐπίτλων μονού 'Αλλ' ὡς φαίνεται, ήδουσεν διτε ἔχω κρυμμένους θησαυροὺς εἰς τὰς σχισμὰς τοῦ πατάρωπος, καὶ ἀμέσως ἔβγαλε πάλιν ἔχω τὸ παλαιό καὶ κιτρινιασμένο συνάλλαγμα.»

«Νὰ σοῦ πῶ Βόρμσταρφ, εἶπεν ὁ Καίου ὑποβίξας. «Ἐπει, ἀπλῶς καὶ ως ἔτυχε, δὲν εἰπορῶ νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν σου, ἀλλὰ σᾶς τοῦ προτείνω τὸ ἔξις: Καταγράψετε μονού ἀπαξίδη διτε παντὸς δλασσας τὰ χρέη — ἀλλὰ μὲ τὸν λόγον τῆς τιμῆς σας, δλα, οὔτε περιστέρον οὔτε οὐλιγάτερον.»

«Φοβερά δύσκολη καὶ κοπιαστική ἔργασία!» ἐψιθύρισεν ὁ Βόρμσταρφ καὶ εἰς τὸ πρόσωπόν του ἐφάνη κυνικὴ ἔκφραστις.

«Καλά, ἀδιάφορον εἴτε πολλὰ εἴτε δλίγα! Θέλω νὰ σᾶς βοηθήσω, φωνάνει μόνον ν' ἀπαλλαχθῆτε ἐντελῶς ἀπὸ τοιαύτας ἀμηχανίας· καὶ σᾶς θέτω πρὸς τούτοις τὸν ἔξις δρον, νὰ μοῦ ὑποσχεθῆτε διτε δὲν δὲν δὲρχιστε πάλιν τὰ χρέη.»

Ο Βόρμσταρφ ἐσκυνθρώπασσε καὶ σκειδῶς γελῶν ἐφρναζε μὲ δυνατήν λαρυγγικὴν φωνήν: «'Οχι, ἔξαδελφε, ἀπατεῖς τὰ ἀδύνατα. Αὐτὸν δὲν εἶνε δυνατόν. 'Ενα ίππον τοῦ ιπποδρομείου δὲν δύναται τις νὰ ζετέητε εἰς κάρρον!»

Τὸ πρόσωπον τοῦ Καίου δὲν ἔμεινε σοφαρὸν κατὰ τὴν εἰλικρινή ταύτην δομολογίαν. Ἐγέλασε καὶ αὐτὸς καὶ παρετήρησε τὸν συγγενῆ του μὲ περιέργειαν καὶ μὲ ἀνυπόκριτον ἐπιδοκιμασίαν εἰς τὸ πρόσωπον.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ.

1. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΒΥΡΤΕΜΒΕΡΓΗΣ ΚΑΡΟΛΟΣ, μετὰ βιογραφίας (ἐν σελ. 193).

2. ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ ΚΝΑΙΠ, μετὰ βιογραφίας (ἐν σελ. 194).

3. ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ REIN, καθηγητῆς τῆς Παιδαγωγικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ιένης καὶ διευθυντῆς τοῦ αὐτὸν παιδαγωγικοῦ φροντιστηρίου. 'Ιδε σχετικὸν ἀρθρον ἐν τῷ 12 ἀριθ. τῆς Κλειοῦ, σελ. 178 (ἐν σελ. 197).

4. IENA (ἐν σελ. 197). Περὶ τῆς γραφικῆς πολίχνης ἐγράψαρεν βραχέα τινὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ τῆς Κλειοῦ. Κάρολος δὲ Ε. ἀπεκάλεσεν αὐτὴν μικράν Φλωρεντίαν διὰ τὴν φυσικήν αὐτῆς καλλονήν, δὲ δὲ Γκαΐτε «das liebe närrische Nest» διὰ τὸν κατ' ἔσοχὴν φοιτητικὸν χαρακτῆρα αὐτῆς. 'Ἐν ταῖς μεγάλαις ἀκαδημαϊκαῖς πόλεσι τὸ ρέομα τοῦ βίου παρασύρει καὶ ἀφοροῖ τὰ φοιτητικὰ ἔδημα· ἐν Ιένῃ αἱ παραδόσεις τοῦ φοιτητικοῦ βίου διατηροῦνται εὐλαβῶς καὶ μεταβιβάζονται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν· ἀλλαχοῦ οἱ φοιτηταὶ εἶνε ἀπλοῦν στοιχεῖον συγχεόμενον ἐν ταῖς πυκναῖς τάξεσι

τῆς κοινωνίας, μόνον δὲν ἐν ἀκαδημαϊκαῖς ἢ ιδιαζόντως ἐπισήμοις περιστάσεσι ἔξερχονται τοῦ σωροῦ μετὰ τῶν σημαῖων αὐτῶν καὶ τῶν ἐμβλημάτων. 'Ἐν Ιένη, ψυχὴ τῆς πόλεως εἶνε οἱ φοιτηταὶ ἐμπόριον, βιομηχανία περιστρέφονται περὶ αὐτούς. Τὰ πλεῖστα Εστιατόρια, καὶ ζυθοπαλεῖα, ἐκατοντάδες δὲ οἰκημάτων. Θὰ ἔμενον ἀνευ τῶν φοιτητῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατάκλειστα καὶ ἔρημα, τότε δὲ τὰ βαλάντια τῶν ιδιοκτητῶν ἢ καταστηματαρχῶν θὰ ἔμενον ισχνὰ καὶ ἀναιμικά. Τὴν ζωήν, τὴν φαιδρότητα μεταδίδουσιν εἰς τὴν Ιέναν οἱ φοιτηταὶ διὰ τῶν ἀραιῶν, γοργῶν ἀσμάτων των, τῶν θορυβωδῶν παρελάσεων των, τῆς εὐθύνου ζωηρότητός των. Διὰ τοῦτο δταν τὰς διακοπὰς οἱ φοιτηταὶ ἀπέρχωνται, ή πόλις μένει σιγὴλη καὶ ἔρημος, οἱ δὲ καταστηματάρχαι μελαγχολικῶς μὲ τὸν πτλον τῶν ἀεριζόμενοι ἀναμένουσι μετὰ παλμῶν καρδίας τὴν ἐμφάνισιν τοῦ πονητοῦ ἔξαμνουν.

5. ANATOLITIS ANTHONOΠOLIS. Εἰκὼν ὑπὸ E. Eisman-Semenowsky (ἐν σελ. 201).